

Gratis krant, help 'm verspreiden!

KLASSE!

ONDOGMATISCHE KRANT VOOR HET AANWAKKEREN VAN HAARDEN VAN VERZET

Nr 7 | 2009

2 De komende opstand (of toch niet?)
3 Vervolg Last hired, first fired

4/5 De enige optie is verrot. Een gesprek over privatisering van de post, vakbonden...

6 Crimethinc en het lifestyle antikapitalisme

7 2.Dh5, Samenschooling voor verzet
8 Wat nu? Aankondigingen, agenda en ...

Postbode Francois fietst zich in de film Jour de Fete (Tati 1949) helemaal het lazarus als hij vreest weggeconcentreerd te worden door 'Amerikaanse toestanden'.

De impact van de economische crisis op migranten

Last hired, first fired

Het is druk op het kantoor van de Commission of Filipino Migrant Workers (CFMW) in Amsterdam. Zij hebben net een bijeenkomst georganiseerd met vakbonden en migranten die in de huishoudelijke sector in Nederland werken, om aandacht te vestigen op de belangen van mensen die werken in de huishoudelijke sector, migrant domestic workers (MDW's).

De Komende Opstand

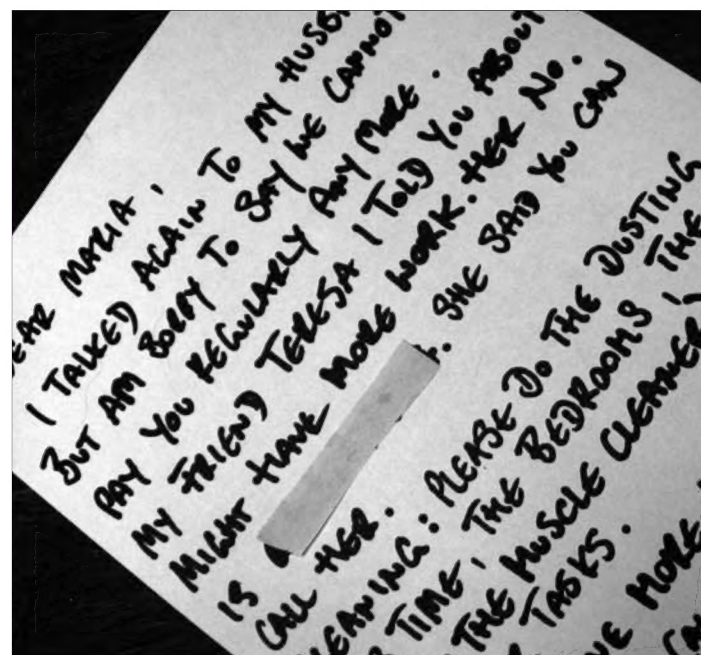
Een Frans pamflet is het afgelopen jaar wereldwijd bekend geworden en doet zelfs in mainstream media de rondte als zijnde 'de nieuwe bijbel van radicaal links'. Het gaat om 'L'insurrection Qui Vient', dat in 2007 uitkwam, geschreven door het Comité Invisible. Het was in eerdere versies (The Call) al een hitje in de radicale subcultuur. Maar de tekst werd pas echt een hit nadat de Franse autoriteiten activisten eind 2008 de ophefmakende invallen in Tarnac. Een handvol activisten werd gearresteerd op beschuldiging van het saboteren van de stroomvoorziening van de TGV en de Franse justitie bestempelde dat tot terroristische daden en suggereerde de tekst als ideologische basis. De voltallige redactie van Klasse! las het boekje (in de Engelse vertaling van Semiotexte).

Deprimerend

'The Coming Insurrection' is een van de meest deprimerende stukken tekst die ik ooit onder ogen heb gehad. Dat is waarschijnlijk ook de bedoeling van de schrijver(s) geweest, de opbouw is immers ontleend aan Dante's helletocht. Maar het deprimerende effect ontstaat om heel andere redenen dan de schrijver(s) beoogden. Hun doel om een striemende schets van de huidige westerse maatschappij te maken, mislukt nogal doordat ze onbeholpen schrijven en redeneren. Het is die pretentieuze toon en onnodige moeilijkdoenerij die we zo goed kennen van postmodern geleuter, gecombineerd met een lawine aan goedkope verwerping van alles (inclusief links), waarna ze niet eens kunnen schrijven wat er dan wel zou moeten gebeuren. Hier en daar staat er in die 60 pagina's wel iets lezenswaardigs, maar dat is dan meestal slecht gejat en dus elders (bij de oorspronkelijk situationisten bijvoorbeeld) beter te vinden. Wat overblijft is een soort halfslachtig pleidooi voor een apo-

litieke opstand waarbij de rellen in de Franse banlieus als lichtend voorbeeld functioneren. Wonderbaarlijk is verder dat er regelmatig een uiterst conservatieve ondertoon opdrukt (het terugverlangen naar de boerensamenleving van weleer, toen er ook nog 'echte steden' waren, denigrerend gebruik van seksuele termen). Toppunt is de verwijzing naar de watersnoodramp van New Orleans als een positieve ontwikkeling voor de bewoners. Het is triest als het waar is dat veel jonge linkse activisten dit werkje verslinden en denken dat het belangrijk is. Te begrijpen valt het wel; iemand merkte in een recensie op dat het in feite een pleidooi is om helemaal niets en niemand meer te organiseren, wat natuurlijk precies past bij een diffuse 'beweging' die weinig voorstelt. Zo kun je goedpraten dat je zwakte in feite de enige juiste revolutionaire weg is.

LEES VERDER PAGINA 2 ➡

Zij maken gebruik van het feit dat de International Labour Organisation (ILO) een grote conferentie over huishoudelijke arbeid organiseert. In het kielzog daarvan wordt geprobeerd ook in Nederland de werk- en rechtssituatie te verbeteren. CFMW doet dat door samenwerkingsverbanden te creëren met gelijkgezinden, zoals bepaalde stromingen binnen de vakbonden en migrantengroepen, organisaties tegen mensenhandel, activisten en onderzoekers. CFMW organiseert migrantenwerkers en ondersteunt hun zelf-organisatie

door vergaderruimte te bieden, taalcursussen te organiseren, en in noodsituatie hulp te verlenen of door te verwijzen. De meeste leden van CFMW zijn ongedocumenteerd en werken in de schoonmaak, kinderopvang, tuinarbeid en ander huishoudelijk werk.

Toneel

In een 'Forumtheater', zoals ooit bedacht door de Braziliaanse activist en theaterwetenschapper Augusto Boal, spelen de arbeiders

LEES VERDER OP PAGINA 3 ➡

Vervolg van pagina 1

De Komende Opstand

HET IS HET JAAR 2009 IN FRANKRIJK (VROEGER GALLIË). HET LAND ZUCHT NIET MEER ONDER HET JUK VAN CAESAR, MAAR HET MET DE KAPITALISTISCHE INDUSTRIALISERING ONLOSMAKELIJK VERBONDENE ONMENSELIJKE KLASSENSYSTEEM HOUDT DE MEERDERHEID VAN DE MAATSCHAPPIJ IN LOONSLAVERIJ. HEEL FRANKRIJK? NEE, EEN KLEINE ONGEORGANISEERDE, ONGEDEFINIEERDE GROEP BLIJFT MOEDIG WEERSTAND BIJEN AAN DE ELITE EN MAAKT HET LEVEN VAN DE KAPITALISTEN IN HUN OMGEVING BEPAALD NIET MAKKELIJK...

Verveling (Marianne)

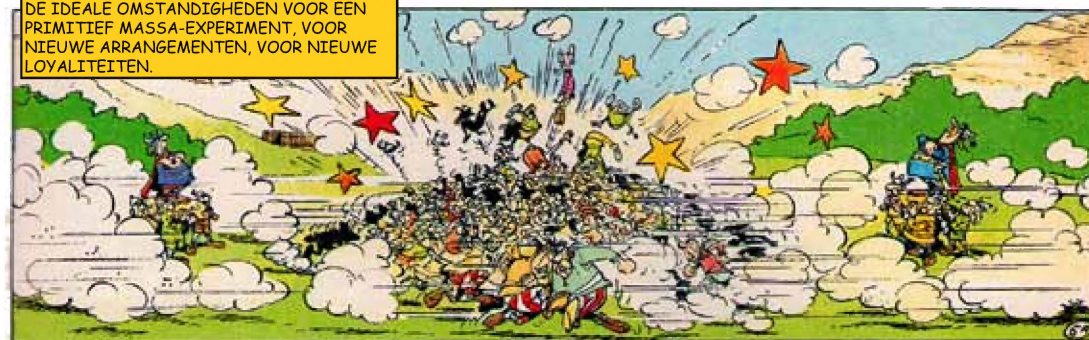
Het zijn argumenten die wij al jaren lang horen; het zijn ideeën die wij al jaren lang spuien, maar nu verkleed in de taal van urgentie en omgevormd tot een spannend nieuw idee. Nee, niet een idee, maar nog beter, de toekomst. Waarom spreekt deze tekst zonder inhoud noch inzicht toch tot de verbeelding van een beweging? Omdat we ons vervelen. Een beweging die stilstaat. Een toekomst die steeds verder weg lijkt. Op eens komt er dan zo'n tekst – een gepassioneerde, doelgerichte tekst die ons de hoop moet geven dat de toekomst nog steeds van ons is. We staan misschien tijdelijk stil, maar we komen, we komen... en het zal niet lang meer duren voor dat we er zijn... en iedereen die in de weg staat, is bij deze gewaarschuwd. In een context van stilstaande beweging wordt deze tekst een onweerstaanbare verkondiging dat we geen eisen meer stellen, maar er voortaan zelf voor zorgen dat de toekomst van ons is. De melancholieke ironie is dat de popu-

lariteit van deze tekst een bewijs is dat de beweging zich verveelt; we weten niet meer wat te doen. Onze acties kunnen niet meer inspireren, onze bron van hoop is tijdelijk verdwenen. En dus grijpen wij naar dit soort teksten – als een vervanging voor een werkelijke tegenmacht die wij ooit hebben gekend en die ons dierbaar was. Maar de tekst leidt ons af van wat we nu echt nodig hebben – hoop geboren uit succesvolle acties, niet spannende verhalen. Waarschijnlijk liggen er inspirerende acties achter deze tekst, maar dan zou het, mijn inziens, beter zijn om die acties voor zichzelf te laten spreken.

Middenklassersopstand (Kriss)

Dit boek leest als een opruiende oproep aan de Europese middenklasse jeugd. Daar is op zich niets mis mee. Een perspectief ontwikkelen voor een generatie die beroofd van elk revolutionair perspectief na decennia van herhaaldelijke tegenslagen, verzadigd en opgeslokt door het vermeende comfort van de Westerse consumptiemaatschappij, lijkt niet zo gek. Zeker sinds in Europa het sociaal compromis van de welvaartsstaat aan het afbrokkelen is. Eindelijk weer conflict! In de vroege andersglobaliseringsbewegingen einde jaren '90 was er wel een soort besef dat je juist in de "belly van the beast" de strijd moest opvoeren om bewegingen in het mondiale Zuiden te sterken. Na alle toppen eens (of herhaaldelijk) bestormd te hebben is daar weinig meer van over. Er zijn weinig organisatiestructuren overgebleven die de strijd van een nieuwe generatie kunnen voeden. Wat de auteurs van The Coming Insurrection nu voorstellen lijkt echter eerder een stap achterdan vooruit. The Great Refusal aan de ene kant – terugtrekken naar zelfvoorzienende communes op het land maar in ieder geval zo onafhankelijk mogelijk leven van het bestaande systeem, en het uit-

DEZE TOESTAND HEEFT TOT ONGEORGANISEERD OPSTAND GELEID. MAAR HET UITEENVALLLEN VAN ALLE SOCIALE VERHOUDINGEN IS EEN ZEGEN. HET ZIJN DE IDEALE OMSTANDIGHEDEN VOOR EEN PRIMITIEF MASSA-EXPERIMENT, VOOR NIEUWE ARRANGEMENTEN, VOOR NIEUWE LOYALITEITEN.

breiden van de spontane opstand aan de andere kant. Niet geheel toevallig dient als voorbeeld voor het tweede voorstel de opstand in de Franse banlieus waar destijds nagenoeg geen deelname plaats vond van witte middenklasse jongeren. Door wat nauwkeuriger de veranderende maatschappelijke omstandigheden te analyseren, had dit boek meer perspectief kunnen ontwikkelen dan voorstellen die verdomd doen denken aan wat onze ouders in de jaren '60 hebben gepoogd.

Eindelijk (idexif)

Eindelijk weer: een manifest. We hebben lang moeten wachten tot avant-gardistische schrijvers terug naar de pen zouden grijpen om ons op te roepen tot het veranderen van de wereld. Maar nu is het gebeurd: er wordt opgeroepen tot een opstand. Welke gemeenschappelijke opstellingen en handelingen zullen er daardoor mogelijk worden?

Wie zich de leestijd wil sparen kan alvast de heugelijke mededeling vernemen dat 'We' moeten helemaal niets hoeven te veranderen. 'We' – dat zijn „the children of the final dispossession, the exiles of the end times“ (blz 28) – staan boven alle maatschappelijke problemen. Werkloosheid, klimaatveranderingen, consumptiedwang, racisme, seksisme en hoe de problemen ook heten: 'We' hebben deze problemen met de kracht van onze collectieve levensstijl overgeslagen. Van nu af gaan 'wij' bewapend door onze buurt, die we nu onze 'commune' noemt, we beroven af en toe de lokale supermarkt en houden alleen bijeenkomsten zonder doeleind. En opdat het niet opvalt hoe weinig

argumenten er achter die vermeende radicaliteit schuilen, hebben 'we' ook het manifest als ons genre van schriftelijke verklaring gekozen.

Het manifest is de ideale spreekbuis. Weinig pagina's, direct taalgebruik, doordrenkt van gebiedende wijs en toekomstige tijdsvormen. Met z'n verschillende tekstgenres – analytisch, poetisch, propagandistisch is dit manifest een mengelmoes van inhoud en esthetiek. Het doel is niet te overtuigen, maar te mobiliseren. Soms is dat ook noodzakelijk om ervoor te zorgen dat mensen het lezen en verspreiden. Toch zijn er verschillen met eerdere oproepen:

de argumenten van De Commune van Parijs begonnen altijd met "als we overwegen." Daardoor plaatsen zij hun argumenten in een concrete situatie waar een antwoord op moest komen – een vorm die ontbreekt in het manifest van The Invisible Comité. Verstrikt in globale en algemene verhalen, herkent dit manifest niet eens zijn eigen situatie en evenmin de mogelijkheid dat er wel eens verschillende manieren zouden kunnen zijn om met de geschetste situaties om te gaan. Een dadaïstische reactie zou dan ook zijn: Wie tegen dit manifest is, is een dadaïst – en iemand die houdt van concrete analyse. □

DE DOOD VAN HET LIEFDESPAAR, IS DE GEBORTE VAN VERONTRUSTENDE VORMEN VAN COLLECTIEVE EMOTIONALITEIT.

HET PLAN: VERWACHT NIETS VAN ORGANISATIES. VERACHT ALLE BESTAANDE SCENES, EN BOVENAL, WEIGER ER ZELF EEN TE WORDEN.

SARKOZY, 23STE PRESIDENT VAN DE FRANSE REPUBLIEK EN CO-VORST VAN ANDORRA REGEERT MET IJZEREN HAND. ZIJN KABINET BIJDT EEN DEMOCRATISCH VIJGENBLAD VOOR FRANKRIJKS GESCHIEDENIS VAN KOLONISATIE, OORLOG, BALLINGSCAP EN HET Vernietigen van alle wortels. DE INDIVIDUALISERING, AANGEDREVEN DOOR DE STAATSMACHT, HEEFT ALLE SOLIDARITEIT LATEN VERDWIJNEN, ZODAT ALLEEN BURGERSCHAP ACHTERBLIJFT, DE FANTASIE BIJ DE REPUBLIEK TE HOREN. MAAR RECENTE GEBEURTENISSEN IN PARIJS ZAAIEN PANIEK IN HET KABINET....

EN HOEWEL HIER EEN PAAR PLAATJES LIJKEN TE MISSEN, IS TWIJFEL EEN DING VAN HET VERLEDEN. WIJ, HET ONZICHTBARE COMITÉ, HEBBEN EEN PAAR NOODZAKELIJKE WAARHEDEN VASTGESTELD: ORGANISEER NAAR COMMUNES! ZO ONGEVEER:

VRIENDEN, IK HOUD VAN JULIE. MAAR WE MOGEN ONS NIET DEFINIËREN DOOR INHOUD OF LIDMAATSCHAP, ALLEEN DOOR DE DICHTHEID VAN DE VERBINDINGEN DIE AAN ONZE GEMEENSCHAP TEN GRONDSLAG LIGGEN. ALLEEN GOD WEEET WAT DIT BETEKEN. AMEN.

DE INDIVIDUALISERING IS NIET MAAR ZO EEN LEUGEN, NEE, MAAR EEN MILITAIRE CAMPAGNE! EEN STRIJDKREET TEGEN ALLES WAT ER BESTAAT TUSSEN DE MENSEN. AL IS HET MAAR EEN BRONNETJE...

Vervolg van pagina 1

Last hired, first fired

FOTO: FRERIEKE (FLICKR)

ders scenes na uit hun dagelijkse ervaring: Je bent moe, maakt overuren, en rent van een baan naar de andere; de baas eist dat je ook werkt als je ziek bent en dreigt je anders te ontslaan; als je beroofd wordt (je krijgt je loon in cash omdat je zonder papieren geen rekening mag openen) en aangifte wilt doen, zet de politie je vast voor uitzetting omdat je geen papieren hebt; ook de aardige bazin laat je vallen als het erop aan komt. Het publiek is zenuwachtig als de toneelheldster vraagt wat zij in deze situaties zouden doen. Zoals in het 'theater der onderdrukten' bedacht, kunnen interventies en suggesties de scenes veranderen naar een betere uitkomst. Brainstormen over macht verkrijgen, als het ware. Het duurt even, maar dan komen suggesties over wat de getroffen zou kunnen doen en hoe anderen solidair zouden kunnen zijn om de situatie positief te beïnvloeden.

De crisis en de houshuidelijke sector

Op de vraag hoe MDW's dan de crisis beleven, zegt campagnemedewerker Jille Belisario dat de al precare banen domweg nog onzekerder zijn geworden. De Filippinas hebben nogal een groot netwerk en vinden vaker dan anderen werk in de sector, maar stabiliteit zit er niet meer in. Het gevoel en de realiteit van grotere kwetsbaarheid maakt hun onderhandelingspositie zwakker. Neem bijvoorbeeld Emma, die ook in de zelforganisatie Trused Migrants zit. Zij kon na haar zwangerschap niet meer terug naar haar oude werk: zij mag

haar kind niet meenemen naar de huizen waar ze schoonmaakt en sommige werkgevers zijn zelf hun baan kwijtgeraakt tijdens de financiële crisis. Het recht om na een zwangerschapsverlof je baan terug te krijgen, geldt niet voor ongedocumenteerden. Zoals Emma vergaat het velen van het CFMW netwerk, zegt ook Trisha. Haar vier jaar oude dochter speelt onder de keukentafel in het kleine smetteloze appartement op Hoofddorplein. Trisha, 33 jaar oud, heeft recentelijk haar "3-dagen baan" verloren omdat haar werkgever, die een klein farmaceutisch bedrijf had, failliet ging. Haar man kon zijn kleine bedrijf houden, maar geld voor hulp in de huishouding was er niet meer; dan gaat de vrouw dat werk weer doen. De crisis heeft, zo blijkt uit meerdere rapporten, in sommige opzichten trouwens een groter negatief effect op vrouwen. Terwijl in de bouwsector wereldwijd de mannen hun banen verliezen, heeft het kennisinstituut Forum recentelijk geconstateerd dat in Nederland 'allochtone' vrouwen harder getroffen worden door de economische crisis dan de mannen.

Het gevoel van schuld

Het duurde vier maanden totdat Trisha weer 'vol' zat met werk; een tijd die met leningen en zuinigheid overbrugd wordt. "Omdat wij niet naar de banken kunnen gaan moeten wij op andere manieren geld lenen tegen hogere rentes, soms wel 10 procent". Het verlies van een of meerdere banen stort de Filipijnse gemeenschap niet alleen hier in de schulden, maar is ook een groot probleem voor de

mensen en economie in het land van herkomst. "Ik heb mijn dochter hier, maar al mijn vrienden hebben hun kinderen in de Filipijnen en moeten schoolgeld terugsturen."

Het inzakken van zogenaamde 'remittances', geld dat migranten terug naar huis sturen, vormt een van de ernstigste effecten van de crisis op migranten en het Zuiden. Het Filipijns Ministerie van Arbeid schat dat alleen in de VS 50.000 Filipinos hun baan zouden kunnen verliezen door de crisis. Op de vraag of in de Filipijnen de crisis al toeslaat, zegt Trisha, "de economie daar is altijd crisis". Haar 21-jarige zus, die terug gegaan is om haar papieren voor de terugkomst naar Nederland te regelen, zegt dat het slecht. Geen banen, geen inkomen. Tisha's tweede zus (29) zit tijdelijk in Ierland om te werken. Zij sturen allemaal geld naar hun moeder in de Filipijnen.

Het gevoel van schuld naar de families die thuis op geld zitten wachten is een probleem, zegt Jille. "Sommigen hebben na jaren hier te leven nieuwe partners, zelfs families, maar de partners thuis claimen nog steeds geld voor de kinderen daar, en soms ook meer dan nodig is." Het is een ingewikkelde situatie, je gaat naar het buitenland om je kinderen een betere toekomst te bieden, vervolgens zie je je eigen kinderen soms tien jaar lang niet meer (een vliegticket kost 800 euro). In de Filipijnen krijgen ze ook geen werk, en jij kan, zonder papieren en mogelijkheid tot carrière, nooit genoeg sparen om kapitaal op te bouwen. Trisha's vriendinnen zitten, nu ze hun banen verliezen, niet alleen in Nederland in de problemen maar maken zich ook zorgen om hun familie 'thuis'.

"Voordeel van de Polen is dat je er zo weer van af kunt"

Niet alleen zuidelijke migranten

voelen de crisis. NRC-Handelsblad berichtte in april over de impact van de crisis in het Noord-Brabantse dorp Deurne. Hoe mondialisering werkt is in Deurne goed te zien: "Heerst er in de wereld voorspoed, dan heerst er in dorpen als Deurne nog meer voorspoed [...]. Er is dan zo veel werk in Deurnese bedrijven dat Deurnese ondernemers niet weten waar ze de lassers en de laders en de loodgieters vandaan moeten halen. Dan komen de Polen."

De andere kant van globalisering is hier ook goed te zien, want als de economie inzakt, "dan gaat het in dorpen als Deurne nog slechter" en de eersten die moeten gaan, zijn de migranten. Een transport-ondernemer vat het zo samen: "Een Deurnese werknemer die ik ontsla, kom ik 's zaterdags in het dorp tegen". Een familiebedrijf dat metalen roostervloeren voor zeugen produceert en niet meer genoeg opdrachten binnen krijgt sinds de crisis, is nu ook begonnen Nederlanders te ontslaan. Een van de slachtoffers is boos, en zegt dat het bedrijf de crisis benut omdat dat, als het beter gaat, "met Belgen wil gaan werken. En met Polen". Het titel citaat komt dus ook van bedrijfsleider en zelfverklaarde Wilders stemmer Arie Nooyen, die over de situatie na de crisis ook gezegd zou hebben "We zullen voorzichtig zijn met het aannemen van vaste mensen. Je kunt er moeilijk weer vanaf."

Van migranten kan je makkelijk af want ze hebben geen of slechts beperkte arbeidsrechten. Een recent rapport van het eerdergenoemde Forum (Instituut voor Multiculturele Ontwikkeling) met de titel 'Allochtonen op de arbeidsmarkt: effecten van de economische crisis', heeft aangegeven dat niet-westerse allochtonen onevenredig harder getroffen worden

dan blanke Nederlanders. Daaruit blijkt dat in het tweede kwartaal van 2009 de werkloosheid onder (niet-westers) allochtonen van 77 tot 84 duizend groeide (van 10 naar 11 procent), terwijl de totale werkloosheid in Nederland toenam met 30 duizend (van 4,4 naar 4,8%). "Een kwart van deze stijging kwam voor rekening van de allochtonen, hoewel zij slechts 10% van de beroepsbevolking vormen". De Volkskrant citeert Boudewijn Ariaansz van het UWV: "Allochtonen vliegen er als eerste uit als het slecht gaat met het bedrijf". Dit zou vooral toe te schrijven zijn aan het relatief hoge aantal flexibele contracten. Een op de vijf niet-westerse allochtonen heeft een tijdelijk contract, tegen acht procent van de autochtonen.

Wat doen?

De grote vraag is natuurlijk wat mensen met die situatie aanmoeten. Solidariteit vertonen naar degenen die het zwakst in de samenleving staan. En goed analyseren en bediscussieren wat er gaande is in de economie. Zodat we de schuld van de crisis kunnen leggen bij het economische systeem en niet buitenlandse werknemers verantwoordelijk stellen. De gemiddelde Deurnenaar stemt in iedere geval op Wilders, "voor de verandering". Trisha daarentegen vervolgt een andere strategie: zij is in gesprek met CFMW om eventueel een deel van haar tijd aan het organiseerwerk te besteden. Haar wensen voor de toekomst? Papieren natuurlijk, maar vooral terug naar school gaan om verder te komen dan de huishoudelijke sector. □

Het effect van de financiële crisis op migrantenarbeiders (ILO, maart 2009)

Een samenvatting van de conclusies uit het rapport (http://www.osce.org/documents/eea/2009/03/36715_en.pdf)

- 1) Migranten en personen van buitenlandse herkomst worden hard getroffen en worden bovengemiddeld aangetroffen onder degenen die al ontslagen zijn of werkloos worden.
- 2) Migranten die hun werk behouden, worden vaak getroffen door daling van lonen of arbeidstijd en verslechtering van arbeidsomstandigheden
- 3) Migrantenarbeiders hebben minder toegang tot steun door sociale vangnetten. Dit is met name waar voor migranten in 'onrechtmatige omstandigheden'.
- 4) Desondanks keren veel migranten arbeiders niet terug naar hun land van oorsprong, tenzij onder dwang uitgewezen. Dit is zelfs het geval als hen financiële prikkels wordt aangeboden om vrijwillig te vertrekken. Simpel gezegd zijn de omstandigheden thuis nog slechter.
- 5) Migranten-arbeiders worden hierdoor gedwongen om elk werk te nemen dat ze kunnen vinden. Ze aanvaarden soms nog meer ondermaatse betaling en slechte arbeidsomstandigheden dan ervoor. Dit betekent een dringende uitdaging voor beleid en voor het stabiliseren van arbeidsmarkten en werk-omstandigheden.
- 6) Het tot zondebok maken van migranten en racistisch geweld tegen buitenlanders neemt al toe over de hele wereld. Dat ziet zich vertaald in toename

- van moorden op migranten in sommige landen, in algemeen uitgesproken weerstand tegen buitenlanders, in vijandige politieke debatten, en in oproepen om migranten uit te sluiten van de arbeidsmarkt en sociale noodplannen.
- 7) Veel landen hebben toelatingsquota voor buitenlandse arbeiders gereduceerd; sommige landen zijn overgegaan op bewust beleid van uitsluiting en uitwijzing van migrantenarbeiders.
- 8) 'Remittances' die migranten naar huis sturen nemen af.
- 9) De voortgaande verslechtering van de situaties in landen van herkomst betekent dat elke remittances die migranten kunnen sturen nog belangrijker overlevingsfactor zijn voor hun gezinnen en lokale gemeenschappen.
- 10) De schaarse gelegenheden voor werkgelegenheid nemen ook af, waardoor opties voor migrangen om terug te keren afnemen en hun terugkeer een bedreiging voor de stabiliteit voor de arbeidsmarkt en de sociale omstandigheden thuis kan worden.

EEN GESPREK OVER DE PRIVATISERING VAN DE POST, V

De enige optie

Het zal niemand zijn ontgaan dat de publieke diensten in snel tempo worden ontmanteld en geprivatiseerd. In de meeste gevallen gebeurt dat in Nederland zonder veel verzet. Actueel voorbeeld is 'de post' (waarvan eerder al de postbank en telefonie afgesplitst waren). Nu de postmarkt volledig geprivatiseerd is, heeft het aloude postbedrijf TNT besloten de beloning en arbeidsvoorwaarden drastisch terug te schroeven. Een deel van de postbeambtes mort en er begint zich een begin van een campagne te vertonen om daar strijd tegen te organiseren. Paul Benschop, redacteur van het linkse maandblad Grenzeloos riep op weblog konfrontatie.nl op om die campagne te steunen en verklaarde zijn hoop te vestigen op een koerswijziging van de FNV. Kees Stad (Klasse!) noemde dat een illusie. Een gesprek over wat er dan wel moet gebeuren.

Kees: Het geval van de TNT maakt duidelijk dat er maatschappelijk van alles in de uitverkoop is gedaan. Dit heeft ernstige gevolgen gehad, niet alleen voor arbeidsverhoudingen en lonen maar ook voor de publieke voorzieningen. Het voorbeeld toont ook aan dat er tot nu toe niet echt maatschappelijke tegenkracht is ontwikkeld. De huidige situatie is dramatisch voor de getroffen en de voorzieningen, maar maar ook een goede aanleiding om te proberen een begin te maken aan het einde van de golf van privatiseringen.

Paul: Het neoliberalisme heeft natuurlijk al een lange geschiedenis. 1973 - met de Chicago boys en de coup in Chili - wordt over het algemeen als een startpunt gezien. In Nederland vind ik het Paarse kabinet (PvdA, VVD, D66, 1994-2002 onder leiding van de socialist Wim Kok, red.) een enorm keerpunt omdat toen de sociaaldemocratie zich bij het neoliberale project aangesloten heeft.

Kees: Waarbij je gelijk het probleem zag dat die regeringen volledig werden gesteund door de vakbeweging. In Nederland geldt dat in het bijzonder omdat de vakbeweging hier zo enorm geïnstitutionaliseerd geraakt is. Het beleid van de sociaaldemocraten wordt in feite altijd in nauw overleg met de vakbeweging gevormd. Wim Kok was ook leider van de vakbeweging, voordat hij regeringsleider werd.

Paul: De geschiedenis van de vakbeweging is op z'n minst discutabel. De voorloper van de FNV, de NVV, werd in 1906 opgericht onder andere om de andere veel radicalere arbeidsorganisaties het gras voor de voeten weg te maaien. Toen had je de Sociaal Democratische Bond van Domela Nieuwenhuis en het Nationaal Arbeids-Secretariaat (NAS), een revolutionaire vakbond waarin allerlei anarchistische en communistische stromingen vertegenwoordigd waren. Na de oorlog had je weer een communistische vakcentrale, de "Eenheids Vakcentra-

le" (EVC). De NVV was in die tijd weer bezig met het actief weren van communisten. Historisch gezien een hele dubieuze rol dus.

Kees: Toen was er nog een felle richtingsstrijd binnen de vakbeweging, tot in de jaren '80 was het een alom bekend debat waar leden een mening over hadden. Dat is helemaal verdwenen. Dat komt mede doordat er naast de vakbond bijna niets meer bestaat als het om arbeidsstrijd gaat. De FNV (en haar even gematigde christelijke evenknie de CNV) is eigenlijk de enige vakbeweging die nog bestaat. Als je die bekritiseert, dan wordt het ervaren als verzet tegen het laatste wat nog bestaat aan georganiseerde arbeidsstrijd. De discussie zou er eigenlijk over moeten gaan: moet je met elke kruimel tevreden zijn die binnen de FNV te halen valt? Of zou je ook kunnen kiezen voor een andere pad, arbeidsstrijd onafhankelijk van de reguliere vakbeweging? In buurlanden is dat namelijk de laatste jaren wel gebeurd.

Paul: Na het wegvallen van de EVC in de jaren '60 zijn er nog wel wat pogingen geweest van bewegingen binnen de vakbeweging.

Kees: Binnen de vakbeweging had je bijvoorbeeld "solidariteit", dat nu alleen nog bestaat als website en het "Onafhankelijk Verbond van Bedrijfsorganisaties" (OVb), gedeeltelijk met anarchistenvan voor de oorlog. Die werden gecoupt door rechtse krachten die vooral voor vrijheid van ondernemen waren. De anarchistenvan richten toen de "Vrije Bond" op, die nog steeds bestaat maar op het gebied van arbeidsstrijd een marginale rol speelt.

Paul: Het voorbeeld van de OVb laat gelijk de beperkingen zien. Wat mij betreft is er een brede vakbeweging nodig. Wanneer je heel klein bent, ben je veel makkelijker prooi voor de werkgever en je bent makkelijker te coupen. De macht van de vakbond is het getal, maar een gebrek hieraan kan ook een zwakte zijn.

Kees: Dat hoeft niet, als je duidelijk vaststelt wat je doel is. Er zijn in het buitenland veel voorbeelden van kleine groepen, vaak anarcho-syndicalistisch, die radicaal blijven en vasthouden aan hun wortels. Op de Pinksterlanddagen waren mensen van een groepje uit Duitsland. Die hadden elf leden ofzo en voeren in hun stad al jaren actie rond lokale arbeidsconflicten en tegen privatisering van de spoorwegen. En ze zijn niet opgeslokt.

Paul: Maar is dat geluk of wijsheid?

Kees: Vaak zijn dergelijke groepen ook internationaal georganiseerd en ondersteunen elkaar in netwerken. Maar de lokale groepen zijn vaak klein en decentraal. Je moet wel heldere uitgangspunten hebben. Je moet bij wijze van spreken in je statuten hebben staan dat je tegen kapitalisme en loonarbeid bent, zoals de aloude IWW dat deed.

Paul: Maar je moet ook aansluiting vinden. In de geschiedenis van de linkse beweging vind je vele kluppies die goede ideeën hebben maar geen aansluiting vinden. Als je binnen de FNV gaat werken, heb je die aansluiting wel. De haven is daar een goed voorbeeld van. Daar heb je linkse mensen die ook actief zijn binnen FNV, en die weten daardoor meer te bereiken dan andere sectoren.

Kees: Dat klopt. Ze hebben zich van onderop georganiseerd om die linkse koers te varen die ze willen.

Paul: Het gaat er ook om een manier te vinden om binnen een bestaande bond te werken. Vele mensen van TNT zijn zich nu aan het organiseren binnen de vakbond wat ervoor gezorgd heeft dat de OR (Ondernemingsraad) nu aan het wankelen is.

Kees: Maar TNT werkers hebben zich kennelijk ook buiten de FNV georganiseerd, zoals ook eerder met personeel van het spoor gebeurde. Een dubbel traject is dus mogelijk, om de vakbond onder

druk te zetten. Anders ben je te afhankelijk van de bureaucratie van een grote vakbond. Hoe ver kom je als je je alleen binnen de FNV organiseert?

Paul: Als je binnen de FNV werkt zijn toch al snel CAO-akkoorden belangrijk, en niet dagelijkse arbeidsstrijden. Het is natuurlijk juist belangrijk om te kijken wat er op de werkvloer leeft en daarmee aan de slag te gaan.

Kees: Maar dat hoeft niet. De SAC uit Zweden, bijvoorbeeld, weigert aan CAO onderhandelingen mee te doen.

Paul: Het is soms wel belangrijk om bepaalde successen binnen te halen. Maar je moet daar niet mee eindigen. Er is ook nog bijvoorbeeld het initiatief "vecht voor je recht" (www.fnvvechtvoorjerecht.nl) die nu proberen mensen op de werkvloer te mobiliseren tegen de verhoging van de WAO leeftijd.

Kees: En hoe is dat bij de TNT gegaan?

Paul: "Red de postbode" zijn mensen die het oneens zijn met het beleid van de TNT, het beleid van de Ondernemingsraad, en het beleid van de Vakbond. Ze zijn zich zelf gaan organiseren, en krijgen wat materiële steun van de SP. Het probleem is dat de verschillende FNV-bonden zich tegen elkaar laten uitspelen, doordat er verschillende CAO's worden afgesloten voor de verschillende post-aanbieders. Er zou één overkoepelende CAO moeten komen voor alle postbedrijven waarin de werkvloer wordt vertegenwoordigd door één enkel FNV-bond.

Kees: Volgens mij zijn er nog veel meer problemen. De structurele fout is dat de FNV aan de privatisering meegewerkt heeft. Dat ze het nu gaat oplossen is een illusie. Toen de privatisering van de postmarkt op Europees niveau besloten werd, was de FNV nergens. Hoe kun je verwachten dat die nu een flinke strijd gaat voeren om de schade te beperken?

Paul: De FNV was niet nergens, ze waren toen zelfs voorstander van de privatisering. De top van de bond is inderdaad verrot. Je zou het vanuit de basis moeten afdwingen. Er zijn maar twee mogelijkheden. Je kunt proberen buiten de FNV een sterke organisatie op te bouwen die dat kan afdwingen. Maar hoe realistisch is dat? De SP verwatert ook in snel

tempo om naar regeringsmacht te lonken... Of je moet je binnen de FNV organiseren, zodat je de koers kunt beïnvloeden.

Kees: Beide is dus niet echt waarschijnlijk... Maar als je nu niets anders opbouwt, zul je voor eeuwig met diezelfde riemen moeten blijven roeien waar je klaarblijkelijk nergens mee komt.

Paul: Het is een kwestie van krachtsverhouding binnen de FNV. Het kan best wat anders zijn, maar je moet ook een massa leden hebben. Anders kun je niets afdwingen.

Kees: Dat is de vraag. Dat staat me tegen aan de Organizing strategie (* noot:). ik vond de openheid en de radicaliteit in eerste instantie interessanter. Maar toen zagen we dat de eerste eis steenvast lidmaatschap bij de FNV was. Waarvoor is dat nodig?

Paul: Voor de stakingskas.

Kees: In Frankrijk hebben vakbonden traditioneel heel lage ledentalen, maar zijn er wel veel acties en stakingen. De vakbonden weten mensen te mobiliseren ook al zijn ze geen lid. Je kunt wel degelijk een praktijk opbouwen waarin het gaat om arbeidsstrijd en zelforganisatie, waar mensen het bewustzijn hebben dat ze strijd moeten voeren.

Paul: Hoe zou je het verklaren dat het in Nederland nog nooit gebeurd is?

Kees: Het is wel gebeurd, niet eens zo lang geleden. Je had bijvoorbeeld in de zorg de WVIO en NU 91, een golf van acties van verplegers die zich door de vakbond in de steek gelaten voelden. Maar die werden vervolgens weer opgeslokt. In het anarcho-syndicalistische wereldje worden spontane stakingen vaak gehypet en alles dat door de reguliere vakbond wordt bereikt, verworpen. Daar hoeft van mij nu ook weer niet. Maar die fixatie op ledenwerving is onzin, het kan ook anders.

Paul: Dit heeft te maken met een bepaalde manier van denken in Nederland. Mensen denken meer veiligheid te hebben binnen een vakbond in het geval van stakingen. Ik ken een bestuurder van de FNV in de land- en tuinbouwsector in Brabant die veel werkt met Poolse arbeiders daar. Hij heeft er echt voor moeten knokken om hiervoor steun te krijgen van de Bond. Het was heel ingewikkeld

VAKBONDEN EN PERSPECTIEVEN IN DE ARBEIDSSTRIJD

is verrot

Zie voor de geschiedenis van de Nederlandse vakbeweging oa.

*) www.marxists.org/nederlands/geschiedenis.htm

*) www.solidariteit.nl

*) www.iisg.nl

en het werk van de Leidse historicus Dennis Bos (Waarachtige Volksvrienden, Harmonie in Holland)

Honderd jaar lang het hoofdkantoor van Amsterdam, in 1999 door een projectontwikkelaar gekocht en nu warenhuis Magna Plaza. (Foto: Wikipedia)

Privatisering EU

Privatisering is het proces waarbij het eigendom van bedrijven en diensten overgaan van overheid naar de particuliere sector. Dit proces kwam in de jaren '80 in een stroomversnelling toen het neoliberale geloof in de economie aan de macht kwam. Inmiddels is het overal in wetten verpakt (zoals de Dienstenrichtlijn in de EU en het GATS-verdrag binnen de WTO) zodat we er nog lang niet van af zijn. Bijna was het zelfs grondwet geworden, maar daar staken Ierse, Nederlandse en Franse kiezers een stokje voor. De verdragen blijven echter van kracht. Terugdraaien van de rampzalige golf van privatisering zal lang duren en erg veel geld kosten. Sommige zaken (denk aan woningbouwverenigingen) zijn onherstelbaar vernield.

om de Polen lid te laten worden van de FNV.

Kees: Je voorbeeld laat ook zien hoe raar de vakbeweging is geworden. Ze komen dus alleen voor je op als je lid van ze bent. Een vakbeweging hoort de belangen van alle arbeiders te vertegenwoordigen niet alleen van leden of 'legalen'.

Paul: Wat ik wel heel positief vind aan de Organizingcampagne is dat ze met de praktische problemen op de werkvloer aan de slag gaan.

Kees: Maar de grote verhalen verdwijnen daardoor ook. Er is geen ideologie meer. Ik ben niet persé tegen de bestaande vakbond, en het is goed als mensen daarbinnen strijden. Maar juist wat betreft privatisering zie ik weinig kansen. Je helpt misschien alleen een beweging sterker maken die je uiteindelijk tegenwerkt. Misschien moeten we het heel anders zoeken, bijvoorbeeld bij het terugkijken van publieke voorzieningen op buurniveau. Net zoals de kraakbeweging ooit in de Nieuwmarkt

begon en zich vervolgens als een stroomversnelling over het hele land verspreidde. Met de posterijen zou je dat ergens kunnen beginnen. Voormalige postkantoren kraken onder het motto "Onze buurt wil weer een normale postdienst hebben!"

Paul: Ik denk dat we het in wezen niet zo oneens zijn. Als je laat zien dat mensen op de werkvloer sterk kunnen staan, dan kunnen ze ook weerstand bieden aan de FNV-top. In de haven gebeuren er nog steeds wilde stakingen. Je moet niet in cynisme vervallen. De vakbeweging moeten we als middel zien en niet als doel op zich. Ze hebben ook voorzieningen die je kunt gebruiken. We moeten weer meer buiten ons eigen hokje gaan kijken en niet sektarisch worden. Er moet veel meer gezocht worden naar gezamenlijke raakvlakken.

Kees: Dit is altijd het dilemma. Ik ben echter niet per se tegen klein beginnen. Anders kun je altijd wel stellen dat we geen andere keuze hebben dan met de grote gemiddelde jongens mee te hobbelen. □

Post

Het nationale postbedrijf werd in 1799 opgericht naar Frans voorbeeld. In de loop van de jaren 1800 werd steeds nadrukkelijker vastgesteld dat de activiteiten 'in het algemeen belang' waren, en dus niet in de eerste plaats om geld mee te verdienen. In 1928 werd de officiële naam Staatsbedrijf der Posterijen, Telegrafie en Telefonie (PTT). Later kwam daar de Postbank bij. Postkantoren werden belangrijke loketten voor allerlei dienstverlening van de overheid. In de jaren 1970 begon de trend naar steeds meer commercieel beleid gaan voeren, met producten en diensten op maat voor haar klanten. Zo werd onderscheid gemaakt tussen een particuliere en zakelijke markt. Eind jaren '80 begint de 'verzelfstandiging'. Net als bij de spoorwegen en andere overheidsinstellingen wordt de boel in stukjes gehakt. Wel blijft het alleenrecht op postverzorging. In de jaren '90 beginnen de eerste postkantoren te sluiten (en worden in kiosken en supermarkten inruil 'servicepunten' ge-

opend). Of zoals de website van TNTpost zelf schrijft: "In 1993 werd het bedrijfsonderdeel 'Postkantoren' van TPG Post omgezet in een zelfstandige onderneming: Postkantoren BV, een joint venture van TPG Post en Postbank NV."

In de jaren 2000 wordt de postmarkt in Europa stap voor stap geliberaliseerd. Eerst de pakketpost, vervolgens de post tot 50 gram en per 1 januari 2011 alle post. Nederland loopt vooruit binnen Europa en heeft al alles geliberaliseerd, terwijl in andere landen (Belgie, UK) dat nog niet gebeurd is en de vakbonden zich wel schrap zetten. Concurrenten als Sandd en SelektMail (DHL) duiken op, terwijl TNT in het buitenland op strooptocht gaat. Ondertussen wordt er driftig in de lonen geschrapt, en zijn alle postbodes bij TNT vervangen door deeltijdwerkers (of zoals NRC dat noemt: pulpbaantjes).

Als de FNV in maart 2009 een aanbod van TNT tot een loonsverlaging van 15% (in ruil voor geen ontslagen) accepteert, verwerpen de leden dit massaal.

(* Organizing: nieuwe golf 'activistische vakbondsstrategie' die over is komen waaien uit de VS. Is onder andere omstreven omdat die heel

praktisch (en dus weinig ideologisch) te werk gaat. In Klasse #1 en #2 berichtten we er eerder over)

Websites:

www.grenzeloos.org
www.reddepostbode.nl
www.buitendeorde.nl/VB/inhoud.php
www.iww.org

Crimethinc en het lifestyle antikapitalisme

Crimethinc ontsproot midden jaren negentig uit de bruisende punkscene in de Verenigde Staten. Ze zijn het bekendst van hun publicaties, zoals Days of War, Nights of Love. Publicaties die als warme broodjes over de toonbank gaan, toegankelijk zijn geschreven en fraai vormgegeven. Een persoonlijke bespiegeling over een fenomeen.

★ DOOR SANNE STEVENS

Crimethinc ontsproot midden jaren negentig uit de bruisende punkscene in de Verenigde Staten. Ze zijn het bekendst van hun publicaties, zoals Days of War, Nights of Love. Publicaties die als warme broodjes over de toonbank gaan, toegankelijk zijn geschreven en fraai vormgegeven. Een persoonlijke bespiegeling over een fenomeen.

Ook ik kwam via punk in aanraking met CrimethInc. Plots lag overal dat krantje, Harbinger, uitgegeven door deze ietwat mysterieuze

gelijkse sleur. Crimethinc tilde de 'Do It Yourself'-gedachte die om me heen met name op muziekgebied in de praktijk werd gebracht naar een nieuw niveau. 'Book your own fucking show' werd 'book your own fucking life'. En ze wisten het altijd weer even poëtisch te brengen. In onze keuken hangt nog altijd een CrimethInc sticker met het tot de verbeelding sprekende: 'Runaway Slaves Unite - follow the north star to meet at the rendezvous' - de sfeer van geheime samenzweringen en mysterieuze ontmoetingen met gelijkgestemden. Wij tegen de rest.

mentaliteit. Een beetje lachwekkend is het, dat deze levensstijl vervolgens net iets te pompeus wordt gepresenteerd als enorm revolutionair. Het uit de container vissen van een bagel wordt ongeveer gelijkgesteld met een stads-guerrilla.

Een goed voorbeeld is het populaire CrimethIncboekje Evasion. Het is een autobiografische schets van een jonge punk die besluit op avontuur te gaan en te leven zonder te werken. Tot zover een goede zaak, en er staan vermakelijke verhalen en herkenbare bespiegelingen in. Maar de schrijver blijkt vooral een buitengewoon egocentrische eikel te zijn, die continue parasiteert op andermans bank en dat als revolutionair verkoopt. Om ieder hoofdstuk opnieuw getraceerd te

blanke middenklasse product is. Een leidraad voor kids die de luxe hebben om niet te werken hun dagen doorkomen met als revolutionair verkochte avonturen. Voor de revolutie is toch wel iets meer nodig dan het ontfutselen van een gratis koffie aan de lokale Starbucks. 'Your lifestyle isn't changing anything', zoals ik eens op een sticker las. De reactie op de kritiek was veelzeggend: veelal werd gesteld dat Crimethinc niet verantwoordelijk was voor de inhoud van de tekst, dat het geen organisatie was en dat iedereen gebruik kon maken van het CrimethInc label. Uiteindelijk kwam er nog wel een reactie van Mack en er zijn op internet ongetwijfeld ettelijke verschrikkelijke forumdiscussies te vinden over het boekje - maar het blijft een wanproduct dat nog steeds wordt uitgegeven

abstracte teksten in de eeuwige Times New Roman-letters waar de activistische boekenstand vol van ligt. Of een bladspiegel zo volgepropt met tekst dat je al zonder te lezen hoofdpijn krijgt. Nee, dan Crimethinc. - fullcolour glossy folders (uiteraard gedrukt met veganistische inkt en op gerecycled papier...), een superslicke website waar je gratis van alles kunt downloaden. Of het schitterend en creatief vormgegeven magazine 'Rolling Thunder', vol actiefoto's van de rellen in Athene of de protesten tegen de republikeinse conventie. Als ik zoiets zie dan wil ik dat mooie ding gewoon lezen, wordt mijn nieuwsgierigheid gewekt, heb ik onmiddellijk het gevoel dat er allerlei spannende en interessante dingen in staan. Het heeft uitstraling - iets dat veel radicaal activisme totaal ontbeert.

Het idee niet 'square' te leven maar te jatten wat je nodig hebt en vooral het avontuur op te zoeken.

groep. Géén organisatie, zoals ze zelf benadrukken: 'Crimethinc is considered more of a mindset than an organization by the active participants in the ongoing CrimethInc experiment.' Een antikapitalistische en antiautoritaire mindset, met een kritische blik op cultuur, politiek en werk. En vooral een radicale manier van leven.

Harbinger, met teksten over rebellie en avontuur, vond gewillig aftrek en wist via het punknetwerk zijn weg naar de kleinste gehuchten te vinden. Het was een venster op een andere wereld, een ontsnapping uit het benauwende leven waarin je van alles moet van iedereen. Verhalen van zielsverwanten die ook niet passen in de maatschappij, die zich over dezelfde dingen frustrerden en rebel-leerden door uit de patronen te breken. Met heel veel inspirerende tips: over hoe slim te jatten, over eten 'skippen' dat nog prima was maar toch weggegooid door een supermarkt. Hoe je de snaren van je gitaar kon hergebruiken, trucs met bonnetjes en andere nuttige scams voor hen die niet willen werken (een belangrijk punt van de mentaliteit van CrimethInc, dat zich vandaar ook wel het 'ex-workers collective' noemt) en meer uit het leven willen halen dan de da-

Maar al snel beklemden mij de beperkingen van Crimethinc en begon ik me meer en meer te storen aan hun breedspakige, dramatische en arrogante toon. De focus op 'lifestyle' is tegelijkertijd CrimethInc's kracht en haar zwakte. Het is duidelijk dat ze zeer zijn geïnspireerd door het op zich absoluut waardevolle 'het persoonlijke is politiek'-idee uit de jaren zestig en zeventig. Ook op vele andere vlakken is de echo van de beweging van destijds trouwens duidelijk terug te vinden. Het idee niet 'square' te leven maar te jatten wat je nodig hebt en vooral het avontuur op te zoeken. Daar is natuurlijk niets mis mee, maar de keerzijde blijkt een vreemd soort hyperindividualisme. Het afzetten tegen de verstikkende instituties en verplichtingen van de maatschappij kan doorslaan naar een 'ikke ikke en de rest kan stikke'-

worden op een gang naar de supermarkt waar onze held stelend of op andere manieren zijn slag slaat, is bovendien wat veel van het goede. Nu moet deze Mack dat natuurlijk allemaal zelf weten en het was allemaal ook nog wel tot daar aan toe geweest als dit schrijven niet zo'n ongelooflijke arrogantie uitstraalde. Neem de oorspronkelijke achterflaptekst (die inmiddels - na veel kritiek - bij de nieuwste druk is komen te vervallen): "Homelessness. Poverty. If your not enjoying it your not doing it right." Juist.

Vertel dat - om zelf ook maar enigszins te chargeren - maar eens aan de alleenstaande illegale moeder met drie kinderen die op straat leeft. Het boekje maakte dan ook een storm van kritiek los: Evasion maakte eens te meer duidelijk dat CrimethInc een typisch

door de CrimethInc club. Eh, pardon, 'mindset'.

En toch... ondanks al mijn bedenkingen bij het fenomeen, moet ik iedere keer weer toegeven dat ze wel iets goed doen. Ze weten meer mensen te bereiken dan de meeste anarchistische groepen. Crimethinc is er wonderwel in geslaagd om veel mensen te inspireren - niet alleen tot lifestyle politiek en winkeldiefstal, maar ook tot werkelijke actie. Ze zijn hun punkroots al lang ontgroeid en naast al hun dramatische zines en boekjes vol pretentieuze poëtisch gezever over sterrenhemels blinken ze inmiddels ook uit in praktische handvesten voor actie. Toegankelijke tips voor actievoeren, van een bannerdrop tot een lock-on. Bovendien ziet het er altijd weer even mooi uit. Niet de stoffige, gevouwen, gekopieerde A4-tjes met

Crimethinc is sexy. Wat dat betreft kunnen velen van ons nog bij ze in de leer. Ze weten mensen zowel te inspireren als bruikbare tips te geven voor actie. Op hun manier. Laat het een opstapje zijn naar wat anarchisme en activisme nog meer te bieden hebben.

Voor meer informatie zie hun website <http://www.crimethinc.com/>. Hier kun je allerhande propagandamateriaal en teksten gratis downloaden. Bijvoorbeeld de wijdverspreide folder Fighting for our lives, over anarchisme in het dagelijks leven. De voorkant doet wat aan een Jehova's getuige folder denken, de melodramatische, gedragen toon is heel CrimethInc. Of misschien vooral heel Amerikaans. Hoe dan ook: een goede introductie in de CrimethInc 'mindset'. ▣

Samenscholing voor verzet

In november vindt het vijfde 2.Dh5-festival plaats. Net als vorig jaar gebeurt dat in Den Bosch, in het weekend van 20-22 november 2009. Dit keer is het hoofdthema '(hoe te) organiseren'.

★ DOOR DAAN EN DIRK

2.Dh5-festival

Radikaal links Nederland heeft niet de naam om diep te debatteren of in aan theorievorming te doen. Een van de weinige vaste momenten zijn de Pinksterlanddagen in Appelscha, die echter ook allerlei andere doelen dienen. Sinds 2004 wordt elk jaar het 2.Dh5-festival georganiseerd, genoemd naar een zeer effectieve schaakzet.

In 2004 vond in Utrecht een half jaar na Pinksteren het eerste 2.Dh5-festival plaats. Het was opgezet als festival voor uitwisseling van kennis, zowel in theorie als praktijk. De groep die het organiseerde was ontevreden over de kwaliteit en continuïteit van analyses en discussies in de radicale 'beweging'. Uit een serie discussie-dagen, toen bekend als het 'Los Zand' initiatief, kwam het voorstel voor een meerdaags festival, als aanvulling op de Pinksterlanddagen, maar specifiek gericht op analyse en oplossingen. Vijf belangrijke thema's werden gedefinieerd: toegankelijkheid van bewegingen, zichtbaarheid van campagnes, dilemma's van (tegen) machtsvorming, ontsnapingsroutes uit de polder en netwerken en andere structuren van organisatie.

Het gaat op het festival niet over wat er allemaal mis is; de nadruk ligt op (het oplossen van) de vraag: wat kunnen we er aan doen, hoe kunnen we dingen veranderen? We willen kennis verspreiden en delen over "technieken, methoden en strategieën om de wereld te versleutelen". En we willen dat doen op veel verschillende niveaus en uiteenlopende manieren: van theoretische lezingen tot praktische workshops, of kunstzinnig verbeeld. Het hele gebeuren is low budget (en dus betaalbaar) opgezet en toch - hopen we - van hoge kwaliteit!

2009: organiseren

Sinds vorig jaar is er een centraal thema waarop we ons focussen tijdens het festival. Dit wil niet zeggen dat we voor andere onderwerpen geen plaats meer hebben. Een centraal thema kan voor wat meer samenhang en diepgang in het programma zorgen.

Dit jaar wordt het thema "(hoe te) organiseren". De slagkracht van linkse organisaties is in de afgelopen periode immers in snel tempo afgekald. Er waait een steeds rechtser wind en ook wordt geconstateerd dat nieuwe generaties zich niet meer graag in hechte verbanden voegen. Anders dan in de jaren '80 moet iedereen sappe-

len om inkomen en huur te betalen en heeft daardoor vaak moeite om nog aan politiek te doen. Wat zijn de oplossingen hiervoor? Zijn er nieuwe organisatievormen en welke 'oude' elementen verdienen een remastering?

Ook de meer praktische aspecten zoals vormgeving, vergader-technieken of tips over blokkeren komen aan bod. (meer info over het programma komt snel op de website te staan).

Hoe wordt 2.Dh5 georganiseerd

Het 2.Dh5-festival is volledig 'do it yourself', zowel in de voorbereiding ervan als tijdens het festival zelf. Na vijf jaar is er een soort van cyclus ontstaan. Na het vorige festival bijvoorbeeld, wordt er geëvalueerd en wordt de vraag gesteld of we komend jaar weer een festival willen organiseren. Tot nog toe is die laatste vraag altijd positief beantwoord. De evaluatie is belangrijk om te leren van de goede en slechte aspecten van de vorige editie. Op die manier zou elke editie een verbetering moeten zijn van de vorige. Zo'n evaluatie proberen we met zoveel mogelijk mensen te doen, dus niet alleen met de mensen die betrokken wa-

ren bij de voorbereiding van het festival, maar ook met bezoekers. Daarom wordt aan het einde van het festival al een begin gemaakt met het opmaken van de balans en worden vervolgbijeenkomsten dan bekend gemaakt.

Alle vergaderingen zijn openbaar en worden aangekondigd op de interne mailinglijst, waar ook de verslagen langs worden verspreid. Deze emaillijst wordt ook gebruikt om over een aantal praktische zaken te communiceren. (Daarnaast is er een 'openbare' mailinglijst voor iedereen die op de hoogte wil blijven).

De organisatie van het festival wordt in feite in twee delen gesplitst: een inhoudelijk deel en een logistiek deel. De voorbereidingsgroep buigt zich voornamelijk over het inhoudelijke deel en gaat op zoek naar een geschikte plek in het land. Het festival geschiedt namelijk elke twee jaar op een andere locatie. Door het niet elk jaar op dezelfde plek te organiseren (eerder vond het plaats in Utrecht en Nijmegen), wordt geprobeerd steeds andere mensen bij dit project te betrekken. De

geschiktheid van een plek in het land, hangt ook nauw samen met de mensen die daar gemotiveerd kunnen worden om de logistiek te dragen.

Zo'n locale groep regelt met andere woorden de ruimtes waar het festival door kan gaan, de nodige technische ondersteuning, vrijwilligers om waar nodig in te springen en de catering voor het ganse weekend, het feest zaterdagavond en de feestelijke opening en afsluiting van het festival. Op deze manier wordt het festival verankerd in de locale scène en hoopt men dat er plaatselijk alvast goed gemobiliseerd wordt.

Thema

Sinds vorig jaar wordt het festival georganiseerd rond een bepaald thema, dat als rode draad terug te

vinden is in het programma. Vorig jaar was dat de strijd rond arbeid en inkomen en dit jaar zal dat zoals gezegd "organiseren" zijn.

Als het thema wat duidelijker uitgekristalliseerd is gaan we in binnen- en buitenland op zoek naar mensen of groepen die bepaalde ideeën, ervaring of kennis beschikken die interessant en nuttig lijken.

Een open en pluriforme sfeer op het festival is van essentieel belang om constructieve bijdragen aan de verschillende heersende debatten te leveren. Het enige wat we van de deelnemers, zowel diegene die de workshops verzorgen als diegene die de workshops komen volgen, verwachten is een zekere mate van overeenstemming over wat er allemaal mis is in de wereld en met het systeem en dat we de oplossingen niet over moeten laten aan politici of andere 'vertegenwoordigers'. Ideeën, methoden en strategieën moeten daarentegen wel ter discussie kunnen worden gesteld. Natuurlijk blijven we bij dit alles geen rechtse geluiden.

Praktische informatie

Het festival zal voor de tweede keer in Den Bosch plaatsvinden en grotendeels op dezelfde locaties als vorig jaar. Dit wil zeggen dat vrijdag 20 november het festival begint met eten en een om 20:30 een programma met pubquiz en melige filmpjes en intro's die iets met de rest in actiekantine Knoflook (Havendijk 3). Het dagprogramma van zaterdag en zondag zal zoals vorig jaar in het buurthuis Bosschveld plaatsvinden, dat vlak achter het station ligt. Zondagavond wordt het festival afgesloten met een toepasselijke film die na het eten vertoond zal worden in actiekantine knoflook. Het avond-programma en eten op zaterdag zal op een nader aan te kondigen locatie zijn waar genoeg mensen in passen en ook bands kunnen optreden.

Wil je mee helpen het inhoudelijke programma vorm te geven, of denk je dat je een interessante kijk hebt op (bepaalde manieren van) organiseren, beschik je over boeiende ervaringen, of heb je skills met betrekking tot organiseren die je graag met anderen wilt delen, neem dan contact op met de voorbereidingsgroep via info@2dh5.nl. Ben je meer iemand van een concreet engagement of wil je je inzetten bij de logistieke organisatie van dit festival, dan kan je contact opnemen met knoflook@verenigingontspoord.org. □

Terwijl deze klasse! uitkomt is het definitieve programma nog in de maak. Een deel van de workshops is al bekend en gaan over bijvoorbeeld: de mediastrategie van Deense krakers; hoe de blokkade van Seattle werd georganiseerd; campagnes tegen detentiecentra, vormgeving van publiciteit en vergaderen voor beginners. Meer informatie, ook over de vorige edities van het festival, is te vinden op de website: <http://www.2dh5.nl/>.

Agenda

11 Oktober 2009, 14-24 uur

manifestatie inheemse volkeren
"Onze laatste dag in vrijheid sinds 1492"
1ste Weteringplantsoen 2c, Amsterdam
met workshops, stands, eten, en een afsluiting door "Son 5"

12 Oktober 2009, 11-17 uur

'Peace community' actie op het Museumplein
Amsterdam van de actiegroep Tierra y Libertad. Met muziek, filmpjes, exposities en informatie. En vanaf 20.00 benefiet in 'De Peper', Overtoom 301, Amsterdam (3 euro).

Ma 19 oktober

infonight Rebelact. Clowns die voluit experimenteren met theatrale actievormen. Uitleg en filmpjes over het ontstaan en gevoerde acties + 'n toekomstige grote actie in oktober waar iedereen aan mee kan doen. En info over het 'RABIT wknd' (Rebel Act Basic Intervention Training. Vrijdagavond 13 t/m 15 novembber in Amsterdam). Infonight waarschijnlijk in de OT301 cinema, Overtoom 301 A'dam. Contact voor zekerheid rebelact@ddh.nl of www.rebelact.nl

24 oktober, 13:00 uur

Mariaplaats Utrecht: demo voor kraken en vrijplaatsen www.woonstrijd.nl

28 Oktober

Target Café over de WTO-top in Geneve 20:00 uur De Peper, Overtoom 301, Amsterdam
10 jaar na de succesvolle blokkades van de conferentie in Seattle, probeert de WTO alsnog de Doha ronde af te ronden. Op deze avond informatie over de WTO, handelsakkoorden en achtergrond van geplande acties.

Vrijdag 30 oktober t/m zondag 1 november

landelijke kraak-actiedagen (kraakactiedagen@gmail.com)

31 oktober

info over Europees vrijhandelsbeleid Global Europe en migratie, 16-18.00 uur Grote Broek, Van Broeckhuysenstraat 46 Nijmegen

2 november, 20.00 uur

CREA amsterdam: New World Economics over 'Linkse antwoorden op de crisis'

7 november

De Crisis als Kans, 5e Dag van Alternatieven, 10-17.00 uur Utrecht (www.globalalternatives.nl)

20-22 november

2.Dh5-festival in Den Bosch (zie elders)

21 November

Acties rond transgender gedenkdag, Utrecht

25 November

Target Café over de Klimaat-top in Kopenhagen 20:00 uur De Peper, Overtoom 301, Amsterdam Mobilisatiebijeenkomst over de protesten tegen de Klimaat-top in Kopenhagen.

30 november

WTO-top in Geneve (demo: 28 november, 14.00 Place Neuve, zie www.globalinfo.nl)

4 december

Info over Europees vrijhandelsbeleid Global Europe en migratie, 20.00 Knoflook, Haven-dijk 3 Den Bosch

Er zijn tientallen (vrij) plaatsen waar alternatieve cultuur en politieke bedreven wordt zonder dat de commercie de pret komt bederven. Een overzicht is te vinden op:

- www.radar.squat.net

Boekwinkels en infocentra

DE ROOIE RAT

Neerlands oudste en grootste linkse boekwinkel:

Oudegracht 65, Utrecht

- www.rooierat.nl

HET FORT VAN SJAKOO

Jodenbreestraat 24

Amsterdam

- www.sjakoo.nl

ROSA

Folkingedwarsstraat 16A

Groningen

- www.bookshoprosa.org

INFOTHEEK GENT

Annonciadenstraat 16, Gent

- www.anarchie.be/infotheek

EURODUSNIE

Koppenhinksteeg, Leiden

- www.eurodusnie.nl

Zaterdag 26 september demonstreerden neonazi's van de NVU (Nederlandse Volks Unie) in Venlo. Naast veel buurtbewoners lieten enkele honderden Antifascisten van zich horen. Toeters maakten het geluid van de NVU onverstaanbaar. Blokkades veroorzaakten een ingekorte route door nauwere straatjes. Rebelact was erbij als 'National White Bride Front', wachtend op "the right men". Door de megafoon werd in het Duits gepleit om de invasie van vreemd eten, zoals pizza, bami, nasi, falafel, couscous, lasagna, sushi, paella, roti, kebab, onmiddellijk te stoppen en terug te keren naar zuiver Germaans voedsel: aardappelen, zuurkool en braadworst.

COP15 Klimaatop in Kopenhagen

In december zal in het Deense Kopenhagen een belangrijke bijeenkomst van de Verenigde Naties over klimaatverandering plaatsvinden. Het is cruciaal dat de uitstoot van broeikasgasen snel sterk omlaag gaat. Van de huidige regeringen valt dat niet te verwachten omdat ze nog altijd prioriteit geven aan economische groei. Ondertussen is het zaak te voorkomen dat de grote westerse vervuilers de dans ontspringen en dat de door het bedrijfsleven gepromote nepoplossingen niet in een nieuw verdrag terecht komen. Redenen genoeg voor acties en om ook in Nederland mensen over te halen daar in Kopenhagen of lokaal aan mee te doen.

mobilisatie

De komende maanden zullen er diverse mobilisatiebijeenkomsten plaatsvinden in Nederland en België. Twee infoavonden staan al vast:

18 nov: Knoflook in Den Bosch

25 nov: Target Café in de Overtoom301, Amsterdam

De overige data en locaties worden nog bekend gemaakt.

actie

30 nov: Internationale actiedag: 10 jaar na Seattle, WTO top in Genève

7-18 dec - Klima-Forum (mainstream, www.klimaforum09.org)

11 dec - Business day in de conferentie. Goede gelegenheid voor acties door affiniteitsgroepen.

12 dec - De grote NGO en vakbonds-demonstratie. met diverse blokken, voor elk wat wils. Ook The Copenhagen Flood georganiseerd door Friends of the Earth.

13 dec - Hit the Production: directe-actiedag van het Never Trust a Cop netwerk.

14 dec - (ovb) 'noborder' actiedag rond klimaatvluchtelingen

15 dec - (ovb) landbouw-klimaat actiedag, samenwerking van Via Campesina en actienetwerken uit Europa

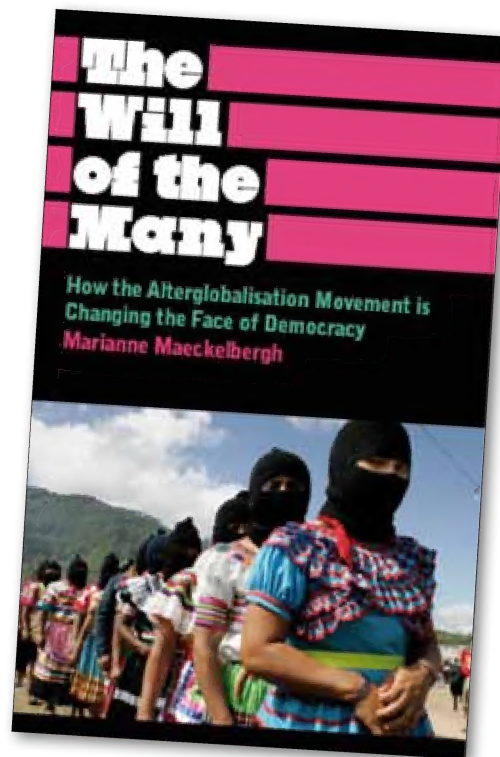
16 dec - 'Reclaim Power - pushing for Climate Justice', activisten zullen een dag de conferentie bezoeken om de afgevaardigden uit het Zuiden bij te staan in hun strijd tegen klimaatverandering en voor een rechtvaardige wereld. 18 dec - De laatste conferentiedag. Als er meer bekend wordt over de inhoud van een eventueel verdrag wordt ook duidelijk op welke punten een snelle actie noodzakelijk is. De conferentie kan uitlopen en dat geldt dus ook voor de acties.

Er zal vanuit Nederland een Theaterstraat bus naar Kopenhagen gaan voor mensen die aan de week met acties willen deelnemen.

De IS organiseert een bus voor wie enkel een rondje wil lopen op zaterdag 12 december.

Als je wilt helpen met de mobilisatie (bijvoorbeeld door een informatiebijeenkomst in jouw woonplaats te organiseren) of als je mee wilt naar Kopenhagen, kun je contact opnemen met: cop15mobilisatie@riseup.net.

Updates op Indymedia.nl. Andere websites: www.climate-justice-action.org en nevertrustacop.org (radicalere werk)

Vraag je je af waarom je zo veel moet vergaderen? Dit boek plaatst de basis-democratische besluitvormingsstructuren van de andersglobaliseringsbeweging in het context van democratische theorievorming om een model van mondiale democratie te ontwikkelen. Die is gebaseerd op horizontaliteit en het doel is niet meer te beslissen wie regeert ('who rules?'), maar structuren ontwikkelen voor hoe regeren wanneer er niemand regeert. (Marianne Maeckelbergh, Pluto Press 2009)

Klasse! wil je geld!

Geef je geld weg! Of dat van een ander! Stort grote bedragen op gironummer 9554857 van 'Het Lab' in Amsterdam
Benefieten voor en met ons organiseren is ook een goed idee! Om de drukkosten te betalen (da's ruim 1000 euro per keer!)

Colofon

Klasse! is een krant die elke drie maanden uitkomt in een oplage van 5000 en gratis verspreid wordt. Hulp bij de verspreiding en financiering is meer dan welkom. klasse@globalinfo.nl www.globalinfo.nl/klasse